

PM Rotel I (Dnr KS 2020/1221)

Stadens skyfallshantering, Projektrapport nr 6/2020

Begäran om yttrande från stadsrevisionen, revisorsgrupp 1

Svarstid den 31 januari 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av stadens skyfallsarbete. De nämnder som ingår i granskningen är kommunstyrelsen och trafiknämnden. Även stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB är berörda. Rapporten har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med bland annat medarbetare på stadsledningskontoret, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall AB. Granskningen inriktas på stadens arbete med skyfallshantering i befintlig bebyggelse. Stadens beredskapsarbete och stadsbyggnadsprocess gällande skyfallsfrågor omfattas därmed inte av granskningen. Stadens dagvattenhantering berörs i vissa delar i granskningen men inte i sin helhet.

Av revisionsrapporten framgår i huvudsak att staden har tagit flera steg i arbetet med skyfallshanteringen i befintlig bebyggelse. Stadens miljöprogram 2020-2023 har ett fokus på frågan, en skyfallsfunktion har inrättats och åtgärder har vidtagits bland annat inom ramen för enskilda projekt. Dock anser stadsrevisionen att det finns otydligheter avseende ansvarsfördelning och att stadens klimatanpassningsprocess inte fullt ut följs avseende åtgärds- och kostnadsbedömning vid åtgärder i befintlig bebyggelse. Mot bakgrund av detta ges ett antal rekommendationer:

- Besluta om skyfallsprinciper för staden,
- säkerställ att staden beslutar om skydds- och servicenivåer för stadens skyfallshantering,
- tydliggör ansvarsfördelningen inom staden när det gäller skyfallshantering i befintlig bebyggelse, och
- säkerställ att samtliga delar av klimatanpassningsprocessen efterlevs gällande skyfallshantering i befintlig bebyggelse.

Rekommendationerna motiveras i huvudsak med att staden saknar beslutade skyfallsprinciper, trots att det finns ett sådant uppdrag till kommunstyrelsen år 2018 och år 2019. Som framkommer av intervjuer finns det även behov av ett beslut om skydds- och servicenivåer för skyfallshanteringen i befintlig bebyggelse. Utifrån

rådande lagstiftning finns det inga formella krav på beslut om skydds- och servicenivåer. Stadens dagvattenstrategi lyfter dock fram vikten av att välja skydds nivå mot förväntade översvänningsrisker, vilket kan ses ha bäring på skyfallshantering. Stadsrevisionen ser ett beslut om skyfallsprinciper samt skydds- och servicenivåer som en viktig förutsättning för att stadens styrelser, nämnder och bolag ska kunna arbeta systematiskt med skyfallsfrågan. Något som även lyfts fram av intervjuade i granskningen.

Avseende ansvarsfördelningen framhåller stadsrevisionen att kommunstyrelsen har ansvaret för samordning av den strategiska inriktningen för stadens samlade klimatanpassningsarbete medan trafiknämnden ansvarar för stadens skyfallsfunktion, vilket innefattar att samordna arbetet. Vad detta innebär i praktiken behöver enligt stadsrevisionen klargöras. Även andra ansvarsgränser behövs och då främst avseende gränssnittet mellan dagvatten- och skyfallsåtgärd samt ägande och driften av framtagna skyfallsåtgärder.

Gällande klimatanpassningsprocessen och stadens risk- och sårbarhetsarbete konstateras att stadens klimatanpassningsprocess inte efterlevs fullt ut avseende skyfallshantering och att den utgår från tidigare mandatperiods mål. Det finns behov av att utvärdera om processen fortsatt bedöms vara ändamålsenlig för detta arbete och i så fall säkerställa att den implementeras i stadens verksamheter.

Vidare påpekas att staden inte har identifierat riskområden utifrån avrinningsområden, genomfört konsekvensanalyser, kostnads-/nyttoanalyser eller tagit fram åtgärdsplaner för hela staden. Något som, enligt stadsrevisionen, är en förutsättning för såväl arbetet med skyfallsåtgärder i befintlig bebyggelse som i planeringen av ny bebyggelse.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret välkomnar stadsrevisionens granskning. Klimatanpassning och skyfall är ett angeläget och komplext område och en extern genomlysning kan ge mycket god hjälp över hur arbetet kan drivas vidare. Stadsledningskontoret finner att den genomgång som görs av gällande rättsläge, stadens styrdokument, ansvarsområden och genomförda skyfallsarbete är noggrann och väl beskriven.

Mina synpunkter

I Miljöprogrammet för 2020 – 2023 är målbilden att Stockholm ska vara en stad som är väl förberedd att kunna hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat. Staden ska ha en hög kapacitet att hantera både direkta och indirekta effekter av exempelvis höga vattennivåer och flöden, skyfall, värmeböljor och långvarig torka. På lång sikt ska staden ha en god planering för att kunna hantera höjda havsnivåer.

Målet om ett klimatanpassat Stockholm omfattar två etappmål för programperioden, där det ena handlar just om en stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall.

Jag välkomnar stadsrevisionens granskning av stadens arbete med skyfallshantering inom befintlig bebyggelse. Klimatanpassning och skyfall är ett angeläget och komplext område och en extern genomlysning kan ge mycket god hjälp över hur arbetet kan drivas vidare. Slutsatserna visar att staden tagit flera viktiga steg i arbetet med skyfallshantering, men att det finns otydligheter i

ansvarsfördelning och att klimatanpassningsprocesserna inte följts fullt ut. I rapporten rekommenderas att staden ska fatta beslut om skyfallsprinciper, servicenivåer och att ansvarsfördelningen bör tydliggöras och klimatanpassningsprocessen följas.

Jag delar stadsledningskontorets bedömning att det hade varit värdefullt om en del av slutsatserna tydligare prövats mot gällande regelverk och stadens styrdokument. Detta mot bakgrund av att mycket av det som framförs i rapporten kommer att hanteras inom ramen för arbetet med att ta fram en handlingsplan för klimatanpassning, exempelvis frågan om skyfallsprinciper, översyn av klimatanpassningsprocessen och tydliggörande av samverkan och ansvar. Under hösten 2020 inledde en skyfallsfunktion tillsammans med stadsledningskontoret och en förvaltningsövergripande arbetsgrupp arbetet med handlingsplanen för klimatanpassning, som kommer att utgöra en viktig plattform för de fortsatta prioriteringarna av stadens skyfallsarbete.

I stadens budget för 2021 stärkte vi också genomförandeuppdraget till berörda nämnder och bolagsstyrelser, som ska arbeta för ett klimatanpassat Stockholm med fokus på att prioritera och åtgärda skyfallsrelaterade risker och effekter av värmeböljor. I samarbete med kommunstyrelsen ska exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, trafiknämnden, äldre- och socialnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmskem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB implementera handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 20 januari 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Stadsrevisionens projektrapport

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Ett förändrat klimat med stigande medeltemperatur medför ökad och mer intensiv nederbörd. Redan idag kan skyfall inträffa men såväl frekvensen som regnmängderna förväntas att öka i framtiden.

Stadsrevisionens granskning visar att ansvarsfördelningen inom staden inte är tydlig och att ansvarsfördelningen mellan nämnder och bolag behöver tydliggöras. Revisorerna lyfter även att skyfallsfrågorna går in i övriga miljö- och vattenfrågor samt frågor om grönstruktur men att gränsdragningen mellan vad som är dagvatten- respektive skyfallsåtgärd är otydlig. Ansvarsgränsen för vad som ska driftas av vem uppges vara olöst.

Vi håller med miljö- och hälsoskyddsnämnden om att det behövs en övergripande riskbedömning av vilka geografiska områden där det råder störst översvänningsrisker på grund av skyfall. En sådan riskbedömning måste gå mer på djupet än de risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) som genomförts av kommunstyrelsen och som hittills endast varit kvalitativa undersökningar utan någon kvantifiering av riskerna.

Vi vill lyfta fram att arbetet med stadens skyfallshantering måste samordnas med det arbete som görs enligt handlingsplanen för god vattenstatus och dagvattenstrategin. På så sätt kan åtgärderna både ta hänsyn till översvänningsrisker och vattnets kvalitet samt påverkan på stadens vattenförekomster.

Arbetet inom svensk vattenförvaltning sker i sexåriga planeringscykler där den nuvarande planeringscykeln pågår åren 2015-2021. Enligt stadens handlingsplan för god vattenstatus ska Stockholms sjöar, kustvatten och vattendrag uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Det innebär i de flesta fall god ekologisk och kemisk status till år 2021 eller senast till år 2027. Många parter är inblandade i vattenarbetet, både inom och utom stadens organisation. Inom staden finns ett antal styrdokument och processer, framför allt inom infrastruktur och miljö, som påverkar vattenplaneringen. Genom bättre samordning skulle vattenarbetet inom staden underlättas väsentligt, med tanke på att så många parter är inblandade.

Revisorernas granskning visar också att staden inte har identifierat riskområden utifrån avrinningsområden. På trafikkontoret pågår ett viktigt arbete med att uppdatera Teknisk handbok. Handboken ska användas när bygghandlingar eller avtal upprättas och innehåller regler för byggande, drift och underhåll på offentlig mark. Det är viktigt att Teknisk handbok utvecklas så att genomförandet av handlingsplanen för god vattenstatus och dagvattenstrategin underlättas. Teknisk handbok behöver utformas så att avrinningens kvalitet beaktas i varje skede när åtgärder vidtas på gator och allmän platsmark, till exempel genom att avrinning leds till växtbäddar, svackdiken eller skelettjordar innan det leds till en recipient.

Eftersom stora spridningsvägar för mikroplast är dagvatten, slam och avloppsvatten är det även viktigt att arbetet med att minska mikroplast samordnas med stadens skyfallshantering, arbetet för god vattenstatus och dagvattenstrategin.

Slutligen bör arbetet med skyfallsplanen likt handlingsplanen för god vattenstatus, utgå från lokala områdesplaner likt de lokala åtgärdsprogrammen, där förvaltningarna och bolagen i samarbete bedömer risker, tar fram konkreta åtgärdsbehov och kostnader för dessa. Områdesplanerna kan förslagsvis utgå från vattenförekomsternas avrinningsområden inklusive avrinningsområden för avloppsreningsverken. De kan också utgå från områden där det är störst risker, till exempel vattendjup och/eller flödes hastigheter. Dessa alternativ kan med fördel kombineras. Som ett alternativ till detta skulle möjligen områdesplanerna kunna utgå från en administrativ indelning, till exempel från stadsdelarna, men då behöver de utgå från en övergripande riskanalys för att kostnadseffektiviteten avseende åtgärderna inte äventyras. Det viktiga är att områdesindelningen omfattar hela stadens yta och att denna går igenom metodiskt i syfte att identifiera de största riskområdena och prioritera dessa. En tidplan bör upprättas för arbetet med framtagandet av områdesplanerna. Staden har påbörjat ett pilotprojekt på Östermalm som bör utgöra grund för det vidare arbetet.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren, Kadir Kasirga och Karin Gustafsson (alla S) med hänvisning till

Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av stadens skyfallsarbete. De nämnder som ingår i granskningen är kommunstyrelsen och trafiknämnden. Även stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB är berörda. Rapporten har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med bland annat medarbetare på stadsledningskontoret, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall AB. Granskningen inriktas på stadens arbete med skyfallshantering i befintlig bebyggelse. Stadens beredskapsarbete och stadsbyggnadsprocess gällande skyfallsfrågor omfattas därmed inte av granskningen. Stadens dagvattenhantering berörs i vissa delar i granskningen men inte i sin helhet.

Skyfall innebär att det faller mycket regn på kort tid, vilket kan leda till bland annat konsekvenser i form av översvämningar, eftersom vattnet inte hinner rinna undan. SMHI:s definition av skyfall är att minst 50 mm regn faller på en timme eller minst 1 mm på en minut.

Av revisionsrapporten framgår i huvudsak att staden har tagit flera steg i arbetet med skyfallshanteringen i befintlig bebyggelse. Stadens miljöprogram 2020-2023 har ett fokus på frågan, en skyfallsfunktion har inrättats och åtgärder har vidtagits bland annat inom ramen för enskilda projekt. Dock anser stadsrevisionen att det finns otydligheter avseende ansvarsfördelning och att stadens klimatanpassningsprocess inte fullt ut följs avseende åtgärds- och kostnadsbedömning vid åtgärder i befintlig bebyggelse. Mot bakgrund av detta ges ett antal rekommendationer:

- Besluta om skyfallsprinciper för staden,
- säkerställ att staden beslutar om skydds- och servicenivåer för stadens skyfallshantering,
- tydliggör ansvarsfördelningen inom staden när det gäller skyfallshantering i befintlig bebyggelse, och
- säkerställ att samtliga delar av klimatanpassningsprocessen efterlevs gällande skyfallshantering i befintlig bebyggelse.

Rekommendationerna motiveras i huvudsak med att staden saknar beslutade skyfallsprinciper, trots att det finns ett sådant uppdrag till kommunstyrelsen 2018 och 2019. Som framkommer av intervjuer finns det även behov av ett beslut om skydds- och servicenivåer för skyfallshanteringen i befintlig bebyggelse. Utifrån rådande lagstiftning finns det inga formella krav på beslut om skydds- och servicenivåer. Stadens dagvattenstrategi lyfter dock fram vikten av att välja skyddsnivå mot förväntade översvämningrisker, vilket kan ses ha bäring på skyfallshantering. Stadsrevisionen ser ett beslut om skyfallsprinciper samt skydds- och servicenivåer som en viktig förutsättning för att stadens styrelser, nämnder och bolag ska kunna arbeta systematiskt med skyfallsfrågan. Något som även lyfts fram av intervjuade i granskningen.

Avseende ansvarsfördelningen framhåller stadsrevisionen att kommunstyrelsen har ansvaret för samordning av den strategiska inriktningen för stadens samlade klimatanpassningsarbete medan trafiknämnden ansvarar för stadens skyfallsfunktion,

vilket innefattar att samordna arbetet. Vad detta innebär i praktiken behöver enligt stadsrevisionen klargöras. Även andra ansvarsgränser behövs och då främst avseende gränssnittet mellan dagvatten- och skyfallsåtgärd samt ägande och driften av framtagna skyfallsåtgärder.

Gällande klimatanpassningsprocessen och stadens risk- och sårbarhetsarbete konstateras att stadens klimatanpassningsprocess inte efterlevs fullt ut avseende skyfallshanteringen och att den utgår från tidigare mandatperiods mål. Det finns behov av att utvärdera om processen fortsatt bedöms vara ändamålsenlig för detta arbete och i så fall säkerställa att den implementeras i stadens verksamheter.

Vidare påpekas att staden inte har identifierat riskområden utifrån avrinningsområden, genomfört konsekvensanalyser, kostnads-/nyttoanalyser eller tagit fram åtgärdsplaner för hela staden. Något som, enligt stadsrevisionen, är en förutsättning för såväl arbetet med skyfallsåtgärder i befintlig bebyggelse som i planeringen av ny bebyggelse.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 december 2020 har i huvudsak följande lydelse.

I stadens gällande miljöprogram 2020-2023, utgör klimatanpassning ett eget målområde. Av programmet framgår en målbild som innebär att Stockholm har utvecklats till en stad som är väl förberedd att kunna hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat. Att Stockholm ska ha en hög kapacitet att hantera både direkta och indirekta effekter av exempelvis höga vattennivåer och flöden, skyfall, värmeböljor och långvarig torka. Målet om ett klimatanpassat Stockholm omfattar två etappmål för programperioden som handlar om att uppnå stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall och värmebölja. Vidare följer att handlingsplaner för skyfall och värmebölja behöver utarbetas och att dessa ska ligga till grund för prioritering av åtgärder.

I kommunfullmäktiges budget för 2020 uppdras kommunstyrelsen i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB att utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.

Även om klimatanpassning är ett relativt nytt område är skyfallsarbetet den fråga som staden, vid sidan av regleringen av Mälarens vattenstånd och Slussens avbördningskapacitet, har arbetat längst med. Skyfallsproblematik hanteras såväl i stadens översiktsplan som i miljöprogrammet och dagvattenstrategin. För närvarande pågår ett arbete med att ta fram en handlingsplan för klimatanpassning med fokus på åtgärder för skyfall och värmebölja i enlighet med uppdrag i kommunfullmäktiges budget för 2020.

Stadsledningskontoret välkomnar stadsrevisionens granskning. Klimatanpassning och skyfall är ett angeläget och komplext område och en extern genomlysning kan ge mycket god hjälp över hur arbetet kan drivas vidare. Stadsledningskontoret finner att den genomgång som görs av gällande rättsläge, stadens styrdokument, ansvarsområden och genomförda skyfallsarbete är noggrann och väl beskriven.

I revisionsrapporten görs en genomgång av stadens rättsliga skyldigheter gällande klimatanpassning och översvämning följt av en redovisning av aktuella styrdokument såsom översiktsplanen, miljöprogrammet, dagvattenstrategin och klimatanpassningsprocessen. Den rättsliga redovisningen mynnar i att det inte finns någon skyldighet att klimatanpassa befintlig bebyggelse med stöd av plan- och bygglagen. Lagen om allmänna vattentjänster och den praxis som utformats på området ger vid handen att VA-huvudmannen uppfyller sitt åtagande att ta hand om dagvatten om ledningarna dimensioneras för ett 10-års regn. Med detta sagt har ett par statliga utredningar redovisat att det inom nuvarande lagstiftning är möjligt att finansiera viss överkapacitet via dagvattentaxan och därmed kunna dimensionera upp ledningarna något. Rådande praxis innebär dock att de regn som är häftigare än ett 10-års regn blir varje fastighetsägares ansvar att ta hand om.

Stadsledningskontoret konstaterar att detta i allt väsentligt redogör för gällande rätt.

Stadsledningskontoret konstaterar generellt att stadsrevisionens slutsatser grundas till övervägande del på vad som framkommit av intervjuer. Det hade dock varit intressant om stadsrevisionen ställt stadens styrdokument i relation till ovanstående rättsläge samt att analysen även inbegripit en objektiv bild i hur stadens skyfallsarbete ter sig mot bakgrund av de skyldigheter som finns och de åtaganden som staden gjort.

Nedan kommenterar stadsledningskontoret de olika rekommendationerna som lämnas i rapporten.

Besluta om skyfallsprinciper för staden.

I kommunfullmäktiges budget för 2018 fanns ett uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram principer för stadens skyfallsarbete. Detta arbete leddes från stadsledningskontoret och var föremål för ett förvaltnings- och bolagsövergripande arbete genom stadens klimatanpassningsnätverk. Arbetet var även en slags lärandeprocess och för att kunna föreslå principer behövdes först en kunskapsuppbyggnad, en analys av rättsläget, en kartläggning av de rådigheter, gränsdragningsproblematik och ansvar som finns i staden med mera. Inom ramen för arbetet formulerades också uppdraget för den skyfallsfunktion som idag finns hos trafiknämnden, i enlighet med beslut om kommunfullmäktiges budget för 2019. Det arbetsdokument som nämns i stadsrevisionens rapport är att se som resultatet av denna process. I samband med det arbete som bedrivits under hösten med att ta fram en handlingsplan för klimatanpassning fanns även ett uppdrag att se över slutsatserna av arbetet med förslag till principer och att undersöka om dessa kan ingå i detta sammanhang. Höstens arbete har mynnat i ett antal slutsatser om vilka tydliggöranden som krävs för att kunna driva skyfallsarbetet vidare och som handlingsplanens åtgärder kan bygga på. Mot bakgrund av detta planeras ett antal principer gällande detta inarbetas i handlingsplanen.

Säkerställ att staden beslutar om skydds- och servicenivåer för stadens skyfallshantering

I samband med handlingsplanen kommer en ambitionsnivå för hur stadens skyfallsarbete ska bedrivas att föreslås. Denna bygger i sin tur på de målsättningar som anges i miljöprogrammet och metoden för stadens klimatanpassningsprocess. Det handlar om att värna liv, hälsa och sådan samhällsviktig verksamhet där staden har rådighet, om att successivt bygga en mer robust stad och i egenskap av fastighetsägare undvika alltför stora skador på stadens egna byggnader.

Stadsledningskontoret anser dock att det är tveksamt att på förhand fastställa så att säga eviga skydds- och servicenivåer utan att koppla ihop dem med en riskbedömning då det inte finns någon kommunal skyldighet att klimatanpassa befintlig bebyggelse. Fastställda skydds- och servicenivåer riskerar leda till en uppfattning om ett åtagande eller en skyldighet, vilket blir missvisande när något sådant inte finns. Att det skulle vara motiverat med hänsyn till dagvattenstrategin blir i det här sammanhanget att gå händelserna i förväg mot bakgrund av att rådande uppfattning hos stadens VA-huvudman är att ledningssystemen ska dimensioneras för ett 10-års regn. Även om skyfallsåtgärder och hållbar dagvattenhantering enligt

dagvattenstrategin båda kan handla om lokalt omhändertagande har stadsledningskontoret svårt att se hur ett åtagande för att hålla en bestämd nivå i hela staden vid extrem nederbörd skulle kunna göras utan att även dimensionera för högre flöden i ledningsnäten. I sammanhanget ska dock påpekas att stadsledningskontoret, liksom stadsrevisionen, noterat att Svenskt Vattens rekommendationer nyligen uppdaterats och att de numera anger att skälig nivå kan anses vara mellan 10-30 års regn för nya dagvattensystem vilket får anses vara en välkommen justering

För det fall stadsrevisionens rekommendation ska förstås som så att det är viktigt att arbeta fram ett handläggarstöd med sådana mått som typiskt sett kan innebära risker och som kan ligga till grund för riskbedömningar och modelleringar är det en annan sak. Ett sådant arbete ser stadsledningskontoret som en förutsättning för att nämnder och styrelser ska klara av att göra enhetliga och adekvata risk- och åtgärdsbedömningar. Ett sådant arbete adresseras lämpligen inom ramen för den kommande handlingsplanen för klimatanpassning.

Tydliggör ansvarsfördelningen inom staden när det gäller skyfallshantering i befintlig bebyggelse

Ansvar för klimatanpassning och skyfallsåtgärder är inte något som endast någon eller några av stadens nämnder eller bolag kan bära ensam. Det är ett delat ansvar och detta syns tydligt i de senaste årens budgetar där såväl bostadsbolagen och Stockholm Vatten och Avfall AB som exploateringsnämnden, stadsdelsnämnderna och trafiknämnden var för sig fått olika uppdrag hänförliga till klimatanpassning och skyfall.

Stadsledningskontoret konstaterar att var och en av de nämnder och bolag som på olika sätt har ansvar och rådighet för stadens mark ett ansvar att arbeta mot stadens gemensamma mål för skyfall. Precis som det finns ett ansvar att hantera frågor om snöröjning, städning och dagvatten. Vattenfrågan är komplex och eftersom vatten rinner mot den lägsta punkten handlar det kanske snarare om att finna goda samverkansformer för att klara av höja blicken och gemensamt åstadkomma kostnadseffektiva och rimliga åtgärder där de gör som bäst nytta. Detta är en viktig utgångspunkt för stadsledningskontorets arbete med den kommande handlingsplanen för klimatanpassning. Avseende stadsrevisionens slutsats att gränsdragningen mellan kommunstyrelsen och trafiknämnden inte upplevs som helt tydlig anser stadsledningskontoret att det är naturligt att det kan finnas vissa otydligheter och detta har delvis också att göra med att en helt ny funktion inom staden måste hinna få möjlighet att etablera sig under en period. Skyfallsfunktionen har under hösten definierat sitt uppdrag i ett ärende som beslutats av trafiknämnden.

Säkerställ att samtliga delar av klimatanpassningsprocessen efterlevs gällande skyfallshantering i befintlig bebyggelse

I revisionsrapporten påpekas att stadens klimatanpassningsprocess hänvisar till styrdokument som inte längre gäller. Även stadsledningskontoret har uppmärksammat detta och inom ramen för pågående arbete med handlingsplanen för klimatanpassning finns även ett uppdrag att se över behovet att uppdatera eller revidera klimatanpassningsprocessen. I rapporten framförs även att samtliga delar av klimatanpassningsprocessen inte fullt ut efterlevs avseende åtgärds- och kostnadsbedömningen i befintlig bebyggelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att det inte i alla delar går att följa hur klimatanpassningsprocessens metodik använts i de enskilda exemplen på skyfallsåtgärder som finns i staden. Samtidigt är det viktigt att förstå att det är svårt att bygga upp den erfarenhet och kunskap som krävs för att klara av att göra dessa bedömningar utan att först pröva. Det är viktigt att arbetet successivt går mot den modell som anges i klimatanpassningsprocessen.

Revisionsrapporten ger även uttryck för att staden behöver kartlägga hela staden avrinningsområdesvis i så kallade åtgärdsplaner för att på så sätt få en samlad bild över vilka områden som är mest prioriterade att åtgärda. Det kan tyckas rationellt men stadsledningskontoret anser att detta ger en förenklad bild över vad ett sådant arbete innebär.

Stadsledningskontoret instämmer dock i att utan ett övergripande perspektiv på frågan är det svårt att avgöra vilka åtgärder som ska prioriteras eller att åstadkomma ett systematiskt arbete.

En sådan kartläggning skulle dock vara ett omfattande och detaljerat arbete som sedan behöver följas av fördjupade åtgärdsutredningar och kostnadsberäkningar och inte ens då är det säkert att det är helt enkelt att prioritera de olika områdenas åtgärder sinsemellan. Innan den samlade bild som revisionskontoret efterlyser finns på plats skulle det ta ett antal år därtill behövs ett kontinuerligt uppdateringsarbete göras eftersom underlaget snabbt blir inaktuellt.

Stadsledningskontoret förordar därför istället ett arbete som baseras på den risk- och sårbarhetsanalys som gjorts för skyfall där man tar fram fördjupade analyser för de områden som utpekats som riskområden. Dessa ska även så långt det är möjligt anpassas utifrån befintliga avrinningsområden. För de områden där riskanalysen ger vid handen att det är nödvändigt med ett helhetsgrepp tas sedan åtgärdsplaner fram.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses besvarad med vad som i sags kontorets tjänsteutlåtande.